

პოლიტიკა

რუსთაველი "მაჟორიტარობისთვის" ინცხება

საპარლამენტო არჩევნებისათვის რუსთაველის მაჟორიტარი დეპუტატის მომხიბლავ სკამს ბევრი მუშტარი ეყოლება. ჩვენი ინფორმაციით, ამჟამინდელი მაჟორიტარი როლანდ მგალობლიძე, რომლის პარლამენტობა ჯერაც არ დაკანონებულა, კვლავაც აპირებს კენჭისყრას, თუ, რა თქმა უნდა, არჩევნები არ გადაიდო.

A2

ეკონომიკა

ჭორბანაძემ კონტრაბანდისთან ბრძოლა პირად კონტროლზე აიყვანა

არასამთავრობო ორგანიზაციების ჯგუფმა საქართველოში სიგარეტის კონტრაბანდის მონიტორინგი ჩატარა. არასამთავრობოებმა, სახელმწიფო მინისტრს, ფინანსთა სამინისტროს, საგადასახადო და საბაჟო დეპარტამენტებისა და საგანგებო ლეგიონის ხელმძღვანელი პირების პასუხისმგებლობის საკითხის დაყენება მოსთხოვეს.

A4

უსხოოთი

ფრანგები სავსე რაფორმას აკროტიშტაბზე

2003 წლის 13 მაისი თანამედროვე საფრანგეთის ისტორიაში უნიკალურ თარიღად შევა. ამ დღეს უპრეცედენტო, 24-საათიანი გაფიცვა მოეწყო, რომელშიც, პრაქტიკულად, სახელმწიფო სექტორის ყველა დარგის მუშაკებმა მიიღეს მონაწილეობა. გაფიცვა პრემიერ-მინისტრ ჟან-პიერ რაფარენის გეგმების საპასუხოდ მოეწყო, რომელიც ქვეყანაში საუბრალო რეფორმის განხორციელებას აპირებს.

A5

საზოგადოება

ბანძის მოგზაურობის პირობებს სასამართლო დაადგენს

კრწანისი-მთაწმინდის რაიონულ სასამართლოში მიმდინარეობს პროცესი, რომელიც საქართველოში, 1999-2000 წლებში ეროვნული განძის გატანასთან დაკავშირებულ, განხორციელებულ მოვლენებს ეხება. ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებამ პროცესზე შუამდგომლობა დააყენა, იგი მართლმადიდებლური ეკლესიისა და ქვეყნის პრეზიდენტის სასამართლო პროცესში მხარეებად ჩართვას ითხოვს.

A6

სამართალი

ბენარაღი პროკურატურა პრეზიდენტთან აუდიენციის მოლოდინშია

რამდენიმე დღის წინ პარლამენტის შენობაში მომხდარი ინციდენტის გამოძიება, რომლის დროსაც ვახტანგ რჩეულიშვილს თავი გაუტყდა, გენერალურ პროკურატურას ჯერ არ დაუსრულებია. გენერალური პროკურატურის წარმომადგენლები დღეს პრეზიდენტს უწყვიან და სისხლის სამართლის საქმეს წარუდგენენ.

A7

ახინდი

თბილისი	26
ქუთაისი	29
ბათუმი	26
სოხუმი	27
ფოთი	28

უსხოოთი ვალუტის ოფიციალური კურსი ლართან მიხედვით	
აშშ დოლარი	2.1550
ევრო	2.4390
გირვანკა	3.4353
რუბლი	0.0693

საქართველო და ნატო

რატომ ნატო?

თამარ იაკობაშვილი
საქართველოს სტრატეგიის და
საერთაშორისო კლავაის ფონდი

ნატო-ში და, ზოგადად, ევროატლანტიკურ სივრცეში საქართველოს ინტეგრაცია, უკვე კარგა ხანია, ვაცხდა ვიწრო, კულუარულ საუბრებს და პოლიტიკური დებატებისა თუ პროგრამების სახე მიიღო. ნატო-ში გაწევრიანებაში ზოგი საქართველოს, ზოგი კი საკუთარი ხელისუფლების გადარჩენის ერთადერთ საშუალებას ხედავს. არიან ისეთებიც, რომლებსაც "კაბი ჩეგო ნე ვიშლო" პრინციპით ჩრდილოელი მეზობლის განაწყენებისა ეშინია. უმეტესობა კი, ალბათ, იმ კატეგორიას მიეკუთვნება, ვისაც ელექტროენერჯის გენერაცია უფრო ადარდება, ვიდრე ინტეგრაცია.

ყოფნა, არყოფნა

სანამ ინტეგრაციის საკითხის განხილვაზე გადავალთ, ალბათ, უპრიანი იქნებოდა, თვით ნატო-ს დღევანდელ სტატუსზე გვეთქვა ორიოდ სიტყვა. სოციალისტური ბლოკისა და ვარშავის ხელშეკრულების დაშლის შემდეგ, არ ცხრება სპეკულირება ნატო-ს მომავალზე. ბევრს მიაჩნდა, რომ ნატო ავტომატურად უნდა დაშლილიყო. მანამდე, საფრანგეთის მიერ ამ ორგანიზაციის დროებით დატოვებაც ასევე დაშლის სიმპტომად აღიქმებოდა. იგივეს "ნინასწარმეტყველებდნენ" ბალკანეთის, ავღანეთისა და ერაყის ომების დაწყების წინა პერიოდებშიც.

ბაზრქალება B1 ბაზრქა

გიორგი გომერაშვილი

ვუდროფის საქმე

სოფიკო ჩხიკაძე ინება ალაშქრდა

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. N129

შემთხვევით დაკავებული სამეული

საქართველოში ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოს პოლიტიკური განყოფილების თანამშრომლის სტატუსის ამოფარებული ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს აგენტი, რომელსაც საქართველოში ამერიკის პოლიტიკური პროექტების განხორციელება ევალებოდა, ვერასოდეს იფიქრებდა, თუ მისი სასიამოვნო უიკენდი მცხეთა-ნატახტრის გზაზე ტრაგიკულად დასრულდებოდა.

ალბათ, ვერც აფხაზეთის ომიდან რამდენიმე დღით თბილისში ჩამოსული 21 წლის გვარდიელი აზნაურ შარმაიძე წარმოიდგენდა, რას უმზადებდა ბენდისერა - რომ მას გაასამართლებდნენ CIA-ს სპეციალური აგენტის, ანუ იმ ადამიანის მკვლელობისთვის, რომლის არსებობის შესახებაც ადრე არაფერი გაეგონა.

ბაზრქალება A3 ბაზრქა

საზარალი მკვლელობა ბოლნისში

მაია მოსიაშვილი

9 მაისს ღამით, ბოლნისში, ჭავჭავაძის ქუჩაზე მცხოვრებ გოგი მაზანიშვილის ოჯახში ტრაგედია დატრიალდა. პირველ საათსა და თხუთმეტ წუთზე მის ბინაში ორი ბოროტმოქმედი სააბაზანოს პატარა ფანჯრიდან შეიჭრა. ოჯახის უფროსი მისაღებ ოთახში ტახტზე ნაშონოლილი ტელევიზორს უყურებდა. სახლში, მის გარდა, კიდევ ოთხი ადამიანი იმყოფებოდა - მეუღლე 39 წლის ნანა მუშუღიანი და სამი მცირეწლოვანი ბავშვი. ბანდიტები გოგი მაზანიშვილს თავზე დაადგნენ და ფული მისთხოვე-

ბაზრქალება A7 ბაზრქა

ბაზრქალება A7 ბაზრქა

ეს. მასპინძელმა, რომელიც ვალუტის გადამცველი პუნქტის მეპატრონეა, მათ ფულის მიცემაზე უარი უთხრა, არ მაქვსო. ამის შემდეგ ერთ-ერთმა ბოროტმოქმედმა ხელნაკეთი რკინის ხელკეტი ჩაარტყა მაზანიშვილს, რომელმაც წინააღმდეგობის გაწევა სცადა და ერთი ბანდიტი ნააქცია კიდევ. ამას მეორემ სროლით უპასუხა. სროლის ხმაზე საძინებელი ოთახიდან დიასახლისი გამოვიდა. არ ესროლითო, შეეხვეწა თავდასხმეულებს. ბოროტმოქმედებმა ქალს პირდაპირ შუბლი ესროლეს. ტყვია გამჭოლი აღმოჩნდა და კეფიდან გავიდა.

15 მილიონი აშშ დოლარი იბარეთის ჰესისთვის

მაია ურუაძე

საქართველოს ჰიდროენერგეტიკული პოტენციალი წლიურად 885 მილიარდ კვტს-ს შეადგენს. ეს აქარებს დიდ პოტენციალს, შევიცარიისა და გერმანიის ჰიდროენერგეტიკულ პოტენციალს, ერთად აღებული. ჰიდროპოტენცი-

ბაზრქალება A4 ბაზრქა

ალის 25-პროცენტის ათვისების შემთხვევაშიც კი, საქართველოს ენერგეტიკა კრიზისული აღარ იქნება. ამის გამო, საერთაშორისო დონორები - მსოფლიო ბანკი და ევრობანკი საქართველოს ჰესების რეაბილიტაციის პროგრამებზე დიდ პერმანენტულად მოუთხოვნიან.

„ჩვენი მომავალი უნდა გვართიანებდეს“

ოპოზიცია ცდილობს,
კინკლაობა დაივიწყოს

პარიკო თაყვაძე

"ჩემთვის არ აქვს მნიშვნელობა, გუშინ და გუშინწინ ვინ რაზე ვაკრიტიკებდით ერთმანეთს. ვიმეორებ: მომხრე ვარ ერთი, დიდი ოპოზიციური გაერთიანების შექმნისა," - აცხადებს "გაერთიანებული დემოკრატების" ლიდერი ზურაბ ჟვანია. მისი აზრით, ხელისუფლების დამარცხება მხოლოდ გაერთიანების გზით არის შესაძლებელი. ვიმეორებთ, რომ ოპოზიციური პარტიებს შორის გუშინ გაფორმებული ორმხრივი ხელშეკრულებები მრავალმხრივად იქცევა, ანუ გაერთიანება, რომელზეც უკვე დიდი ხანია, დაიწყო საუბარი, რეალობა გახდება.

გუშინ ოპოზიციური პარტიები ცალ-ცალკე ანერდნენ ხელს შეთანხმების დოკუმენტებს. თავდაპირველად შეთანხმება "ლეიბორისტებმა" და "ახალმა მემარჯვენეებმა" გააფორმეს. შემდეგ "ახლები" ენიჭებენ "ნაციონალურ მოძრაობა" - დემოკრატიულ ფრონტს", სულ ბოლოს კი "გაერთიანებულ დემოკრატებს" და მსგავს შეთანხმებებს მოანერგეს ხელი.

პარტიები აცხადებენ, რომ ისინი მზად არიან, შეთანხმებულად იმოქმედონ და ხელისუფლებას არ მისცენ არჩევნების გაყაბების ან მისი ჩაშლის საშუალება. მიუხედავად ამისა, ოპოზიციური პოლიტიკურ ძალებს, ჯერჯერობით, მოლაპარაკების მაგიდასთან დასხდომა უჭირთ.

"ლეიბორისტული პარტიის" თავმჯდომარეს შალვა ნათელაშვილს იდგის დონეზეც უჭირს თანხმობა. ნათელაშვილი აცხადებს, რომ შევარდნაზე, ჟვანია და სააკაშვილი მისთვის ის სამეფლია,

ბაზრქალება A2 ბაზრქა

ერ-რიადში ამერიკელი მოკლეს

ორშაბათს გვიან ღამით საუდის არაბეთის დედაქალაქ ერ-რიადში სამი აფეთქება მოხდა. სამივე ტერორისტული აქტი, თითქმის, ერთდროულად იმ საცხოვრებელ სახლებთან განხორციელდა, სადაც ბევრი ამერიკელი და დასავლეთი ევროპის მოქალაქე ცხოვრობს.

ალსანიშნავია, რომ აფეთქება კოლინ პუუელის საუდის არაბეთში ჩასვლის წინა დღეს მოხდა. "დაახლოებით 40 ამერიკელი დაჭრილია და ერ-რიადის საავადმყოფოში გადაყვანილი", - განაცხადა აშშ-ის ელჩმა საუდის არაბეთში რობერტ ჯორდანმა "სი-ენ-ენ-თან" საუბრისას.

მოგვიანებით, ერ-რიადში მყოფმა შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდიანმა კოლინ პუუელმა განაცხადა, რომ "დაახლოებით 10 ამერიკელი დაიღუპა". "როიტერის" ცნობით, ტერაქტმა სულ ერ-რიადში 29 ადამიანის სიცოცხლე შეინარა.

შეერთებული შტატების ანტიტერორისტული სამსახურების წარმომადგენლების თქმით, ერ-რიადში განხორციელებულ ტერორისტულ აქტებში დამამთავრებელი ალ-ქაიდას ქსელია. გასულ კვირას, საუდის არაბეთის შეიარაღებულმა ძალებმა, ერ-რიადში ეჭვმიტანილებს ცეცხლი გაუხსნეს. საუდის არაბეთის პოლიციის წარმომადგენელთა მტკიცებით, მათ ალ-ქაიდასთან კავშირი ჰქონდათ.

საუდის არაბეთში მზარდი ანტი-ამერიკული განწყობა ტერორიზმისთვის ნოყიერ ნიადაგს ქმნის. 1995 წელს ერ-რიადში განხორციელებული ტერორისტული აქტის შედეგად ხუთი ამერიკელი და ორი ინდოელი დაიღუპა. მომდევნო წელს კი დაპარანში მომხდარ აფეთქებას 129 ამერიკელი ჯარისკაცი შეენირა.

ცოტა ხნის წინ, შეერთებული შტატების თავდაცვის მინისტრმა დონალდ რამსფელდმა განაცხადა, რომ საუდის არაბეთში მყოფი 5000 ჯარისკაცი ზაფხულის ბოლომდე ქვეყანას დატოვებს. ამერიკული ბაზების საუდის არაბეთის ტერიტორიაზე ყოფნა საუდის ოჯახის ყველაზე დიდ პრობლემას უქმნის, რადგან მოსახლეობაში არსებული ანტიამერიკული განწყობა მმართველების მიმართ პროტესტის გრძობას იწვევს.

ბაზრქალება A5 ბაზრქა

ვედროფის საქმა

პირველი გვირგვინი

ანზორ შარმაიძე და მისი ორი მეგობარი – ჩუღურეთის მილიციის თანამშრომელი გენადი ბერბიჭაშვილი და გელა ბედოიძე სპეცსამსახურის თანამშრომლებმა ვედროფის მკვლელობის ადგილიდან სულ რაღაც ხუთასობედ მეტრში, ნატახტრის საგუშაგოზე მდგარ ვაგონში დააკავეს. ბერბიჭაშვილს “აკს“-ის სისტემის ავტომატ კეა-ვა ხელში.

მოგვიანებით, ანზორ შარმაიძე გამოძიებულ ეტყვის, რომ საგუშაგოსთან მდგარ ვაგონთან მისულმა პირებმა ის და მისი მეგობრები ცემა-ტყეპით ჩასვეს მანქანაში. თუმცა, პირველ ახსნა-განმარტებაში, რომელიც მას საინფორმაციო-სადაზვერვო სამსახურის თბილისის განყოფილებაში ჩამოართვეს, მას ფიზიკურ შეხებაზე არაფერი უთქვამს.

ნატახტრის საგუშაგოსთან დაკავებული სამი მეგობრის მიერ მკვლელობის მეორე დღეს, 9 აგვისტოს, გამოძიებულ თემურ შეტრეფელისთვის ჩაბრუნებული ახსნა-განმარტებები, რომლებიც მათ ცალ-ცალკე ოთახებში დაანერინეს და რომლებშიც მათი 8 აგვისტოს თავგადასავალი მოთხრობით, თითქმის, ფოტოგრაფიული სიზუსტით ემთხვევა ერთმანეთს.

8 აგვისტოს, დილით, თბილისში, კუკის სასაფლაოზე ანზორ შარმაიძის მეგობრის, აფხაზეთის ომში დაღუპული მეომრის საფლავზე დაწყებული ქეიფი გელა ბედოიძემ, გენადი ბერბიჭაშვილმა და შარმაიძემ, ამ უკანასკნელის წინადადებით, გადაწყვიტეს, დუმეთსი, შარმაიძის ოჯახში გაეგრძელებინათ. თუმცა, მანამდე ომში დაღუპული მეგობრის ოჯახში მივიდნენ, მისი შესანდობარი შესვეს. მერე თემქაზე მეგობრებს გაუარეს, ცოტა იქაც ნაიქიფეს. ერთადერთი, რაშიც სამუშაოის თავდაპირველი ახსნა-განმარტებები ერთმანეთისგან განსხვავდებოდა, თბილისიდან დუშეთისკენ გამგზავრების დროა. ბედოიძის თქმით, “თბილისიდან რომ გავიდეთ, უკვე დაღუპული იყო”. ბერბიჭაშვილი კი აჩვენებს, რომ მზე ჯერ არ იყო ჩასული.

დუშეთისკენ მიმავალმა მეგობრებმა გზაშიც გააგრძელეს სმა. ნატახტრის პოლიციის საგუშაგოსთან მისული საშუალო უკვე კარგად შეზარბოიებული გახლდათ. საგუშაგოსთან კი იმტრით გაჩერდნენ, რომ ბუნზინი გაუთავდათ. “საგუშაგოზე პოლიციელები დაგვხმარნენ. თბილისისკენ მიმავალი ავტობუსიდან ჩაგვარეს და ხუთი ლიტრი ბუნზინი ჩავსვეს. იქ დაგვხვედნენ სამხედრო პოლიციელებიც, რომლებთანაც შეკამათება მოგვიხდა. მე მთ ჩემი საბუთი ვუჩვენე. ამ დროს მოვიდა სამი მანქანა, გადმოვიდნენ სამოქალაქო ფორმაში ჩაცმული ახალგაზრდა მამაკაცები და ცემით, ცალ-ცალკე ჩავსვეს მანქანებში. ჯერ მთიანეთის პოლიციაში მივიყვანეს, მერე თბილისში წამოვიყვანეს. გზაში გავიგე, რომ იმ დამით საგუშაგოსთან ახლოს მოუკლავთ ვიღაც ამერიკელი, რომლის შესახებაც არაფერი ვიცოდა...” – ასეთი მინაარსისა გახლდათ ანზორ შარმაიძის მიერ დაწერილი ახსნა-განმარტება, რომისგანაც, როგორც ვითხარით, თუ ცალკეულ უწინმეფელი დეტალებს არ ჩავთვლით, გელა ბედოიძისა და გენადი ბერბიჭაშვილის ახსნა-განმარტებები არ განსხვავდება.

იმვე დამეს საინფორმაციო-სადაზვერვო სამსახურში ახსნა-განმარტებები ჩამოართვეს ფრედ უფროფის მკვლელობის უშუალო თემომხილველებს, ადამიანებს, რომლებიც ამერიკელ დიპლომატს ახლდნენ. ესენი იყვნენ ედუარდ შევარდნაძის დაცვის სამსახურის უფროსის ელდარ გოგოლაძე, მარინე უაზნაძე და ელენე დარჩიაშვილი. მათი განმარტებებიც ფოტოგრაფიული სიზუსტით ემთხვევა ერთმანეთს. საინფორმაციო-სადაზვერვო სამსახურისა და შევარდნაძის დაცვის თანამშრომლების მიერ მოკვლეული მასალები – დაკავებული და მკვლელობის თემომხილველთა ახსნა-განმარტებები ანზორ შარმაიძის “აკს“-ის სისტემის ავტომატთან ერთად (რომელიც დაკავების მომენტში გენადი ბერბიჭაშვილს ჩამოართვეს) რესპუბლიკის გენერალურ პროკურატურას გადაეგზავნა.

იმვე დღეს, ანუ 9 აგვისტოს, გენერალურ პროკურატორის პირველმა მოადგილემ ვახტანგ გვარამია პროკურატურის საგამოძიებო განყოფილების უფროსის მოადგილეს ოპერატიული მითითება მისცა: “მიუხედავად იმისა, რომ შარმაიძე არის სამხედრო მონა-მსახური, საქმეზე ობიექტური ქვშმართების დადგენისა და კვალიფიციური გამოძიების ჩატარების მიზნით, გავალები, მიიღო ეს საქმე წარმოებაში...” – ამ მითითებით გენერალურმა პროკურატრმა ანზორ შარმაიძის მკვლელობის დანადგარს დასდო ბრალი. ეს იმ დროს, როცა ანზორ შარმაიძე ექვმიტანილის სტატუსითაც კი არ სარგებლობდა.

გენერალური პროკურატურის საგამოძიებო განყოფილების უფროსის მოადგილემ ოთარ ჯაფარიძემ საინფორმაციო-სადაზვერვო სამსახურის მიერ მოკვლეული მასალები იმავე დღეს შეისწავლა და გენერალური პროკურატორის პირველი მოადგილის მითითებაც დაუყოვნებლივ სისრულეში მოიყვანა: ამერიკელი დიპლომატის ფრედ უფროფის განზრახ მკვლელობის მუხლით სისხლის სამართლის საქმის აღძვრის თაობაზე იმუამდგომლა. ვახტანგ გვარამიამ დააკამათა შუამდგომლობა.

გენერალური პროკურატურის მორიგი დადგენილებით, ნატახტრის საგუშაგოზე აყვანილი ანზორ შარმაიძე, გენადი ბერბიჭაშვილი და გელა ბედოიძე კი ფრედ უფროფის მკვლელობაში ეჭვმიტანილად გამოცხადდნენ. დაკავებულები სპეციალური ბადრავით თბილისის მილიციის სამმართველოს საკანში გადაიგზავნენ და ცს-ს მალაჩნიოსნის მკვლელობის ფაქტზე ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობაც გაჩაღდა.

გელა ბედოიძე, ანზორ შარმაიძე, გენადი ბერბიჭაშვილი.

მოარული ვერსიები

ათი წლის წინანდელი საქართველოს პოლიტიკური სიტუაციიდან გამომდინარე, ამერიკის ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს თანამშრომლის მკვლელობამ თავიდანვე ათასნაირი ეჭვი აღძრა. უფროფის მკვლელობიდან რამდენიმე დღეში ამერიკული პრესა, მართალია, ცდილობდა, მხოლოდ მკვლელობის კონსტატირება მოეხდინა, მაგრამ, თითქმის ყველა პუბლიკაციაში გამოთქმულია ეჭვი – ჟურნალისტებს ძნელად დასაჯერებელია მიანიდათ ის, რომ “რუსეთის სხლდართან ახლოს მდებარე სოფლიდან მომავალ ცს-ს აგენტს, სადაც საქართველოში შუავალდში, ყოველთვის მიზნადაცა და მოტივზე პოლიციელები და შუბლში ჩაუსვეს ტყვია.” თუ ზოგიერთი დასავლური გაზეთი, ქართველის სამართალდამცველების მტკიცების მიუხედავად, უფროფის მკვლელობას მხოლოდ ბნელი მოცულის უწოდებს და დეტალების დაკორექტირებისგან თავს იკავებს, “დეილი ტელეგრაფი” ვერსიების განხილვას ცდილობს და უფროფთან ერთად მანქანაში მსხლელებზე მიუქვს ეჭვი. როგორც ცნობილია, ყაზბეგიდან უფროფი შევარდნაძის დაცვის უფროსის ელდარ გოგოლაძის მანქანით მოდიოდა, მანქანას თავად გოგოლაძე მართავდა და მათთან ორი ქალი ახლდა. “გამოძიებასთან დასახლებულმა წყაროებმა აჩვენა, რომ გასროლა მოხდა მანქანის შიგნით. საქართველოს შს სამინისტროს ერთ-ერთმა წარმომადგენელმა ინკოგნოტო იხიც განაცხადა, რომ მანქანაზე ნატყვიანი არ აღინიშნებოდა. ერთ-ერთმა ოფიციალურმა პირმა დაამატა, რომ გოგოლაძე მანქანაში იყო, როდესაც თბილისში უფროფის გემით ჩამოვიდა და დაცვის უფროსმა “იცოდა, როდის უნდა დაელოდა...” – წერს 1993 წლის 11 აგვისტოს “დეილი ტელეგრაფი” და გამოთქვამს ვარაუდს, რომ აგენტის მკვლელობა შეიძლებოდა, ორმაგი თამაშის შედეგი ყოფილიყო.

შსგავის ვერსიების არსებობის მიუხედავად, აშშ-ს საქართველოში კონტრბულო მამინდელი ელჩი აგრეგორ ბრაუნი სპეცაგენტის მკვლელობას “ძალადობის უაზრო გამოვლინება”-ს უწოდებს. სახელმწიფოს მეთაური ედუარდ შევარდნაძე კი 16 მაისს, უფროფის ამერიკაში გადასახვევებთან თბილისის აეროპორტში ჩამოსვლიც, ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს შეფთან ჯეიმს ვულსთან შეხვედრისას ასეთ სიტყვას წარმოიტყვა: “არ მინდა დავიჯერო, რომ ჩვენს ქვეყანაში არის თუნდაც ერთი ადამიანი, რომელიც ჩვენსა და თქვენს კონტრბულო ადამიანებს ხელს. დიდად სასწრაფოა, რომ ტრავალმა შემთხვევითობამ იხსევრებლა ჩვენთან სამეგობროდ და დასახმარებლად ჩამოსული ადამიანი.”

ახლა ძნელი სათქმელია, სჯობოდა თუ არა მამინდელი გამოძიებას, რომელიც 21 წლის გვარდიელს წინააღმდეგ დახმალა გაროვებდა ბრალდებით დახმადსტურებულ საბუთებს, რომ წამდელი მკვლელობის მიავნა. სამაგიეროდ, დახმადსტურებულ შეიძლება ითქვას, რომ ვერსიას შემთხვევითი მკვლელო-

ბის შესახებ არ იზიარებდა მამინდელი საინფორმაციო-სადაზვერვო სამსახურის შუფი ორაკლი ბათიაშვილი. მკვლელობიდან რამდენიმე დღის შემდეგ, უცხოური ტელეკომპანიისთვის მიცემული ინტერვიუში, ფრედ უფროფის მკვლელობა მან პოლიტიკურ აქტად მინათლა.

საქართველოში იმ დროს, არაოფიციალურად, მკვლელობის სხვადასხვა ვერსიაზე საუბრობდნენ. ამასთან, ეს ვერსიები ხელისუფლების საკმაოდ მაღალ ემულციონებში გამოითქმოდა – საქართველოს უზრალ მოქალაქეებს იმქამდე ამ მკვლელობის მნიშვნელობა იმდენად არ გაუცნობიერებიათ, რამდენადაც უფროფის და, საერთოდ, ამერიკული სპეცსამსახურების საქართველოში მოღვაწეობის თემა, მამინდ, ფაქტობრივად, დახუროლი იყო. თუმცა, ბრმა ტყვიის შესახებ ვერსია წარწმუნვით, თითქმის, არავის მიაჩნდა.

10 წლის წინათ, გავრცელებული ერთ-ერთი ვერსიის თანახმად, მანქანაში მსხლელი წასვამი ოთხეულადან ერთ-ერთს, ქალს, ფრედ უფროფი იარაღის ხმარებას ასწავლიდა და “მოსწავლს” იარაღი გაუყვანდა...

მეორე ვერსიით, მეგობარი ამერიკელი სამთავრობო დაცვის უფროსის მიერ მანქანაში გასროლილმა ტყვიამ იხსევრებლა.

სხვა ვერსიის თანახმად, ფრედ უფროფი სხაბეგრმა მოკლა, მკვლელობა პირობითობა ძალდება დაგვგმეს და განახორციელეს კიდევ – საქართველო-ამერიკის შორის დამყარებული ურთიერთთანამშრომლობის ჩასამსულებლად.

გენერალურ პროკურატურაში მნიშვნელოვან საქმეთა გამოძიებულებისა და საინფორმაციო-სადაზვერვო სამსახურის თანამშრომლებისგან შემდგარ საგამოძიებო ჯგუფს არც ერთი ზემოთ მოყვანილი ვერსია არ უარყვია – უზრალად, ეს ვერსიები არც გახუბილავს. “ვერსიები იმ დროისთვის არც გვეყრნა. ისეთი ნათელი იყო ყველაფერი, რომ სხვა ვერსიების ძიება არც გვიცდია...” – განაცხადა ჩვენთან საუბარში ფრედ უფროფის საქმის გამოძიების კურატორმა, იმ დროს საქართველოს გენერალური პროკურატორის პირველმა მოადგილემ, აბუჰამდ საპარლამენტო ფრაქცია “ერთიანი საქართველოს” წევრმა ვახტანგ გვარამიამ, რომელიც კატეგორიულად უარყოფს გამოძიების პროცესზე პოლიტიკური ზენლოს არსებობას. მისივე თქმით, “სხვადასხვა საუფრო ვერსია მოგვიანებით განჩნდა და მათი ავტორი შოთა კვიციანია. ჯერ ერთი, რომ ის სხვის წარმადებას ვერასოდეს იტანდა, მეორეც – ამ საქმის განსწავლა მნიშვნელოვანი ნელი შეიტანა თბილისის მილიციის მამინდელმა უფროსმა დავით ზეიკიძემ, რომელსაც კვიციანა დაუძინებულ მტრად მიჩნედა. იმაზე მეტი რა ვითხარათ, რომ მკვლელობის შემდეგ საქართველოში ჩამოსული ფედერალური საგამოძიებო ბუროს უმაღლესი დონის ექსპერტი ჩვენი გამოძიებულების პროფსიონალიზმით აღფრთოვანებულები იყვნენ. მეტიც, ამერიკის მამინდელმა ელჩმა კენზ ბრაუნმა ჩვენს პატივსაცემად მიღება კი მოახყო, რომელზეც მაღლმა გადაგვიხდა ამერიკის მოქალაქის მკვლელობის კვალფი-

ციურად და ოპერატიულად გამოძიებისებ

მოუხედავად ამისა, FBI-მ ამერიკის მოქალაქის მკვლელობის გამოძიება ქართველი გამოძიებულების გარეშე გაავრცელა და გამოძიების პროცესს მათ ქართველ კოლეგებზე ბევრად მეტი დრო მიახდომეს. საქართველოს გენერალური პროკურატურის გამოძიებულებმა კი, ამერიკის ცენტრალური სადაზვერვო სამმართველოს აგენტის მკვლელობის ძიების საქმე, მართლაც გასაკვირი ოპერატიულობით დაასრულეს.

სარეკონდო დროში გამოძიებული საქმე

დაკავებულები, რომლებიც თავდაპირველად, ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად, გამოძიებას ერთი და იმავე მინარისის ჩვენებას აძლევდნენ და, ფაქტობრივად, უფროფის მკვლელობასთან ყოველგვარ კავშირს უარყოფდნენ, მას შემდეგ, რაც თბილისის მილიციის სამმართველოს საკანში რამდენიმე დღე გაატარეს, სხვაგვარად აღაპარაკდნენ.

სხვათა შორის, ფრედ უფროფის მკვლელობის საქმეში შეტანილი დიდი ნელითისთვის თბილისის მილიციის სამმართველოს მამინდელი უფროსის დავით ზეიკიძის საბერებეს ერთი ვარსკვლავი “დააჯდა” – გენერალ-მაიორისა. თუმცა, დღეს, მკვლელობიდან 10 წლის შემდეგ, საქმის მთავარი გამოსწვლი მილიციის გენერალ-მაიორი მკვლელობის დეტალებს ვერ იხსენებს.

კი, კი, როგორ არა, მახსოვს, ამერიკელი ნატახტრის გზაზე მოკლეს, მკვლელობაში ეჭვმიტანილები რამდენიმე საათის შემდეგ შემთხვევის ადგილიდან ახლოს დააკავეს... ამ საქმეს პროკურატურა იძიებდა, იმათ მიმართიც, უფრო დეტალურად იქ ვაჩვენებ პასუხს... ეჭვმიტანილები სამმართველოში იმითგმ დადმოიყვანეს, რომ ოპერატიული სამუშაო იყო ჩასატარებელი. იცით, რამაი საქმე? არის ასეთი მეთოდი - ავგენტურული დამუშავება... ისე, თავიდან ეჭვი მეპარებოდა რალაცებში. ამ საქმის განხილვისთვის მივიღე გენერალ-მაიორის წოდება? არ მახსოვს, არა მგონია. რომელ წელს მოხდა ეს მკვლელობა? როგორც მახსოვს, 1993 წლამდე მივიღე წოდება... საერთოდ, ეს საქმე არ დაეინტერესებულარ და, შესაბამისად, არც დეტალური მახსოვს...” – “24 საათთან” საუბრისას განაცხადა თბილისის მილიციის სამმართველოს ყოფილა უფროსმა დავით ზეიკიძემ.

თუმცა, ჩვენს ხელთ არსებული ინფორმაციით, “კახეზეში” გადაყვანილი სამეულის შესახებ სწორედ დავით ზეიკიძემ მისწერა მამინდელ გენერალური პროკურატორის პირველ მოადგილეს ვახტანგ გვარამიას საიდუმლო შეტყობინება, რომელიც ავგენტურული მონაცემებით იყო გამაგრებული. თბილისის მილიციის სამმართველოში გადაყვანილი მეგობრები ოპერატიულად “დაამუშავეს”, ანუ საკანში აგენტნი “ჩაუსვეს” და საქმეც აქედან გაიხსნა. სწორედ ამიტომ ეჭვმიტანილები საკანში გადაყვანიდან 4 დღის შემდეგ ოფიციალურად პირველად დაიკიხნენ.

დაკავებულები ოთხი დღის შემდეგ,

გენადი გვარამია

ანუ 14 აგვისტოს, “კახეზეში”, პირველად, მკვლელობაში ეჭვმიტანილი ჩუღურეთის რაიონის მილიციის თანამშრომელი გენადი ბერბიჭაშვილი დაიკითხა.

“ნატახტრის საგუშაგოდან დაახლოებით 500 მეტრის მოშორებით იდღეთი. ანზორ შარმაიძემ ავტობუსიდან ისროლა ავტომანქანა “ნივის” მიმართულებით, იმ დროს, როცა მანქანამ გვერდით ჩავგვიარა. ანზორ შარმაიძემ, რომელმაც მანქანას ესროლა, ჩემს კითხვაზე, თუ რატომ ესროლა, მიპასუხა, გათავხედებული შოფრები შუქს არ აქრობენ... მე ვარკვევით დავინახე და ვავიცი, რომ ანზორ შარმაიძემ ნატახტრის გზაზე უცნობ პირთა მანქანის მიმართულებით მხოლოდ ერთხელ ისროლა...” – აი, ასეთი აღიარებითი ჩვენება მისცა გენადი ბერბიჭაშვილმა გამოძიებას. თანაც, ბერბიჭაშვილი გამოძიებამ ზეიკიძე უაჯერ დაკითხა.

ყოველი დაკითხვისას გენადი ბერბიჭაშვილი შემთხვევის ახალ დეტალებს იხსენებდა და ჩვენებებს ამდღერებდა.

მისი აღიარების შემდეგ, ჩვენება ჩამოართვეს მეორე ეჭვმიტანილს – გელა ბედოიძეს. “არ მახსოვს, მანქანა თუ მოძრაობდა, ანზორმა საგუშაგოდან ერთხელ ისროლა. არ დამინახავს, რა მიმართულებით”, – განაცხადა ბედოიძემ.

მეგობრების მიერ დასახლებული უფროფის მკვლელობის მთავარი გმირი, ანზორ შარმაიძე, კარგა ხნის დაგვიანებით – 16 აგვისტოს დაკითხეს. თუმცა, მანამდე მისი ფსიქიკური მდგომარეობა შეამომწეს. სასამართლო-ფსიქიატრიულმა ექსპერტიზამ იგი მურაცხადდ ჩათვალა და პროკურატურას საგამოძიებო მოქმედებების ჩატარების უფლება მისცა. დაკითხვისას ანზორ შარმაიძემ დაწერილები გაიხსენა 8 აგვისტოს დამით მოხდარი შემთხვევა და დანაშაულები აღიარა: “ბუნზინი გავთიხე და მანქანაზე ვაჩერებდი. ამ დროს გამოირა დაღუპილი და თბილისისკენ მიმავალმა თეთრმა “ნივამ” ანიებული ფარეში, რომელსაც მე და გელა ბედოიძემ, ვარჩიების მიზნით, ხელი დავუწვნიეთ, მაგრამ არ გაჩერდა, მარჯვენა ხელიმ კეაკა ჩემი ავტობუსი “აკს“-ი 5,45 კალიბრის და ერთხელ ვავიარედი ჩავალიბი “ნივის” მიმართულებით, უფრო ზუსტად, ჩავლილ “ნივას” ერთი ტყვია მივაყლოე უკან. “ნივის” მძღოლს მანქანა არ გაუჩერებია. პირიქით, მოუხატა სიჩქარე და წავიდა თბილისისკენ”, – განაცხადა ანზორ შარმაიძემ.

მოგვიანებით, გელა ბედოიძემაც გაიხსენა, რომ ნატახტრთან გასროლის მომენტზე გზაზე მანქანა მოძრაობდა - თეთრი “ნივა”. ეს მარშრუტთან დამორიპირების შემდეგ მოხდა.

სხვათა შორის, წინასწარ დაკავების საკანში გამომწყედეულ ტუსალებს ადვოკატი არ ჰყოლიათ, გამოძიებას მათ აღიარებითი ჩვენებები დამცველის ვარკვე ჩაბარეს და საქმისთვის საჭირო სხვა მტკიცებულებების შექმნაც ადვოკატების მონაწილეობის გარეშე მოხდა. საქმის მასალებში არსებობს ჩანანერი, რომლის მიხედვითაც, დაკავებულებმა ადვოკატის აყვანაზე უარი თავად განაცხადეს. ეჭვის გამოთქმა, რომ ეჭვმიტანილებს ადვოკატზე უარი ძალით ათქმევინეს, თავისუფლად შეიძლება, რადგან, ძნელად თუ მოიძებნება ეჭვმიტანილი, რომელიც დამცველზე უარს თავის ნებით იტყოდეს. მით უმეტეს, ისეთ უშიძის დანაშაულში ჩვენი დამცველები, როგორიც ცს-ს ოფიცრის მკვლელობა, ლეიკურად არ უნდა ეთქვათ ადვოკატის დაცემაზე

შხამდავ ნოხარში ნაიკითხავთ:

- ირაკლი ბათიაშვილი ამტკიცებს, რომ უფროფის მკვლელობის პროცესის სპეცსამსახურის მიერ შეკვეთილი ტერაქტი იყო.
- მკვლელობაში ბრალდებული ჩვენებას ცვლის და ამბობს, რომ იგი ანამეს.
- FBI-ის მიერ ჩატარებულმა გამოძიებამ გამოუსადეგრად ჩათვალა უფროფის თავიდან ამოღებული მეტალის ფრაგმენტი, რომელიც ქართველმა სამართალდამცველებმა და ექსპერტებმა ტყვიის გარსის ფრაგმენტად მიიჩნიეს და ერთადერთ მყარ მტკიცებულებად გამოაცხადეს.
- FBI-ის საგამოძიებო მასალებში პირდაპირ არის ნათქვამი, რომ სპეცაგენტის სასიკვლო ჩრილობის შესახებ ქართველმა ექსპერტებმა არასწორი დასკვნა დაწერეს.

შარმაიძის ავტომატ.

ფეხბურთი

კალაძე ფინალშია

აკა ღონია

ინტარი 1:1 მილანი

ინტერი: ტოლო, ხ. ძანეტი, კორდობა, მატერაძი, კანავარო, ემრე, დი ბიაჯო (დღმა 46'), სერჯიო კონსიგლი, კ. ძანეტი, კრესპო (კალონი 71'), რეკობა (მარტინსი 46').
მილანი: აბიატი, კალაძე, ნესტა, კოსტაქურტა, მალდინი, ვატიუზო, ზეედორფი, პირლო (ბროკი 89'), რუი კოშტა (ამბროზინი 64'), ინძაგი (სერჯიონი 80'), შვეკენკო.
გოლები: 0:1 შვეკენკო (45'), 1:1 მარტინსი (83').
გაფრთხილება: დი ბიაჯო, ინძაგი, ვატიუზო, რუი კოშტა, კალაძე.
მსახვი: ჟილ ვეისი.

“ინტერის” იმედი არ გამართლდა და კრისტიან ვიერიმაც ვერ შეძლო მუხლის ტრაგედიის დროულად მოშორება. “მილანის” ნინაალმდე მატჩში, “ნერა-ტური” კვლავინდებურად კრესპო/რეკობას შემტევი დუეტის იმედად იყო. სამაგიეროდ “ინტერის” შემადგენლობაში დაბრუნდა კრისტიანო ძანეტი, რომელმაც ნინა მატჩში დამავეებული კოკოს ადგილი დაიკავა.

ცვლილებები იყო მილანის შემადგენლობაშიც. კარლო ანჯემოტი იძულებული გახდა, ბრანდილოლი მეკარე დედას მაგივრად მოედანზე აბიატი გამოეყვანა. დიდამ თითის ტრავმა მიიღო, რის გამოც თამაში ვერ შეძლო. გუნდს დაუბრუნდა პირლო, რომელმაც “მოს-ნრო” და ამ მნიშვნელოვანი მატჩის წინ ტრავმა მოიშუბა.

რიგით 255-ე მილანურ დერბის წინასწარვე უნოდეს “გრანდე სკეტაკულო”, თუმცა ეს შეფასება, რბილად რომ ვთქვათ, არ იყო სამართლიანი. მატჩი არ აღმოჩნდა ისეთი საინტერესო, როგორსაც იტალიელი გულშემამტკიერები ელოდნენ. სხვაგვარად იყო საქმე საქართველოში: ჩვენებური ქომაგების პოვნაზე ბევრად უფრო სწორი გამოდგა. საქართველოში ბევრი ფეირობდა, რომ ეს მატჩიც, ისევე როგორც ამ გუნდების წინაშეხედვა, ფრედ დასრულდებოდა. ქართველი ქომაგები ალბათ “მილანის” მხარეს იყო, კალაძის გამო. აქედან გამომდინარე, ჩვენ 1:1 ფრე

ასე აღნიშნავენა “მილანი” ფინალის საგზურის მოპოვებას

“უფრო გაძლიერდა ხელს, ვიდრე 0:1. შენაშნავია, რომ ყველაფერი ისე მოხდა, როგორც ჩვენ გვინდოდა. მატჩი მართლაც ფრედ დასრულდა – 1:1, რაც იმას ნიშნავს, რომ “მილანის” ქართველი მცველი, კახი კალაძე ჩემპიონთა ლიგის ფინალში ითამაშებს!

მატჩის პირველი ტაიმი “მილანის” უპირატესობით წარიმართა, რომელთა კამბინა, პაოლო მალდინი, თავის 45-ე მილანურ დერბის ზეიმობდა – ის რეკორდი. პირველ 45 წუთში გუნდებმა თითო სახიფათო მომენტი შექმნეს მოწინააღმდეგის კართან, ეს იყო და წინააღმდეგე “მილანის” საბედნიეროდ, მატჩის არბიტრმა ჟილ ვეისიმ პირველ ტაიმს კიდევ რამდენიმე სუთი დამსხმელი გამოიყვანა მოედანზე, თუმცა ბოლომდე მაინც ვერ გარისკა: მან ერნან კრესპო შეცვალა.

მოხერხებულად გადალახა “ინტერის” მცველის, ივან კორდობას მიერ აღმართული ბარიერი, შემდეგ კი ტოლოლასაც გაუტანა – 0:1.

შესვენებისას “ინტერის” არგენტინელმა მწვრთნელმა ორი შეცვლა განახორციელა: ალვარო რეკობას ნაცვლად ახალგაზრდა თავდამსხმელი მარტინსი, ხოლო დი ბიაჯოს მაგივრად დამლა გამოიყვანა. “ინტერი” ამკრად ცდილობდა, რომ შეტევაში უფრო ეაქტიურა, თუმცა ამ საქმიდან არაფერი გამოვიდა. პირიქით, “ნერატური” 0:2-ს გადაუარა, როდესაც შვეიცრეთის დარტყმული ბურთი მცირე მანძილით ასცდა ტოლოლის კარს (63-ე წუთზე). კალონის სახით, ეკტორ კუპერმა კიდევ ერთი თავდამსხმელი გამოიყვანა მოედანზე, თუმცა ბოლომდე მაინც ვერ გარისკა: მან ერნან კრესპო შეცვალა.

როლებმა მატჩს, თუმცა 84-ე წუთზე ყველაფერი შეიცვალა. ალესანდრო ნესტას მიერ დარტყმული “სანთელი” 18 წლის ნიგერიელმა მარტინსმა მიიღო, ამ უკანასკნელის შერყვამ კი ვივარ მოახერხა მალდინიმ – 1:1. გატანილი გოლის შემდეგ “ინტერი” გამოცოცხლდა, ხოლო “მილანის” დაცვის ხაზი ძველბურად საიმედოდ აღარ გამოიყურებოდა. კარგი მანსი ქონდა კალონს, როდესაც ის კალაძეს გაცდა, თუმცა ქართველი მცველის შეცდომა მეკარე აბიატიმ გამოასწორა და საკუთარი გუნდი გოლისგან იხსნა.

მიუხედავად იმისა, რომ “მილანმა” ჩემპიონთა ლიგის ვერც ერთი ნახევარფინალური მატჩი ვერ მოიგო, კარლო ანჯემოტის გუნდი მაინც დამსახურებულად გავიდა ფინალში, ჩვენ კი ის გვანახარეს, რომ “მილანთან” ერთად “ჩვენი” კახა კალაძეც ითამაშებს მანჩესტერში.

13 მაისი ქართული ფეხბურთის დღე იქნება!

“**მსოფლიოს სპორტის**” ხელმძღვანელობა პრეზიდენტს ახალი დღესასწაულის შემოღებას სთავაზობს

აკა ღონია

1981 წლის 13 მაისის შემდეგ, როდესაც თბილისის “დინამო” თავების მფლობელთა თასს დაუფლდა, 22 წელი გავიდა. ამ უდიდეს გამარჯვებას საქართველოს საფეხბურთო სამყარო ყოველ წელიწადს აღნიშნავს. ასე იყო გუშინაც: ქართული ფეხბურთის ამ უდიდეს ზეიშს კაფე “მსოფლიოს სპორტმა” უმასპინძლა.

13 მაისის დიდი გამარჯვების აღსანიშნავად ქართული ფეხბურთის ვარსკვლავებმა და გულშემამტკიერებმა კაფე “მსოფლიოს სპორტში” საღამოს ხუთი საათისთვის მოიყარეს თავი. აქ იყვნენ “დინამოს” ძველი თაობის ვარსკვლავები, საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის წარმომადგენლები, გულშემამტკიერები. ცხადია, 1981 წლის თავების მფლობელთა თასის გამარჯვებული “დინამოს” წევრებაც იყვნენ – გუმინდელი დღის “ოუბილარები”. უცხო არავინ იყო, “მსოფლიოს სპორტში” შეიკრიბნენ ის ადამიანები, რომელთაც 22 წლის წინათ გავცდილი სიხარული აერთიანებდათ.

საღამო გაიხსნა “დინამოსადმი” მიძღვნილი ვაჟა პარაშვილის სიმღერით. დიდ ეკრანზე ძველი “დინამოს” გამარჯვების ამსახველ ფრამენტებს უჩვენებდნენ. საღამოს თემურ ჯავახიძე უძღვნებოდა. “მსოფლიოს სპორტის” ექსპონატთა მუზეუმი კი ახალი, უძვირფასესი საჩუქრებით შეივსა: პალსტუხი, რომელიც ივანურც პუშკაშმა მიხილ მესხს უსწავლია.

“მსოფლიოს სპორტი” სულაქველიძის მისწროითა და თასების თასით გამდიდრდა

დაახლოებით ერთი საათის შემდეგ, კედელზე დამონტაჟებულ ეკრანზე სწორედ იმ მატჩის - “დინამო” - “პარლადის” სრული ჩანახტის სილიუსი საშუალებდა მოვეცვა. მიუხედავად იმისა, რომ აბსოლუტურად ყველა ტელემარს, რომელმაც წინააღმდეგობა გასწავლია სპორტისადმი, რამდენიმე საათზე სწორედ არ არსებობენ საქართველოში. სთუ არ უნდა გვეწოდეს ფეხბურთის დღე?”

განაცხადა “მსოფლიოს სპორტის” ხელმძღვანელობა, მიზა ახელდაინანა. ძველი წარმომადგენელია, რომ “მსოფლიოს სპორტის” ინიციატივა ენიშნვ არ მოიწონოს. ყოველ შემთხვევაში, გუმინ, კაფეში შეკრებილი სტუმრები ამ იდეას დიდი ივაცვიებით მისულმწენ. იმეცა, საქართველოს პრეზიდენტიც იგივე აზრის იქნება.

დელ ბოსკა გზაჯვარედინზე

დელ ბოსკა ჩემპიონთა ლიგის ფინალისტი ვინაობა კი არა, “რეალის” მწვრთნელის, ვისებზე დელ ბოსკეს ბედიც ირკვევა. გუნდმა, რომელიც სეზონის დასაწყისიდანვე ყველა ტურნირის ფავორიტად ითვლებოდა, ბოლოსკენ, როდესაც, წესით და რიგით, პიკისთვის უნდა მიედგინა, რალაც დაკარგა. ასეთ შემთხვევაში, როდესაც გუნდში გყავს რინალო, რაული, კარლოსი, ზიდანი, ფიგუ... ყველაფერი შენი, ანუ მწვრთნელის ბრალია. “იუვენტუსი” ვისებზე დელ ბოსკეს წინააღმდეგ. რეალის ბუნუნულა მწვრთნელს ძალიან არ უნდა მადრიდთან განმორება. ბოსკეს შუთქლია, დარჩეს. ამისთვის სულ ცოტაა საჭირო - მან გუნდი ჩემპიონთა ლიგის ფინალში უნდა გაიყვანოს.

დიმიტრი ოზოლადი

იუვენტუსი - რალი

რონალო ტრავმირებულია, მადრიდლებს ვერ დაეხმარება მაკელელე, რაულმა ბრმა ნანლაგის ოპერაციის გამო ფორმა დაკარგა, მცირე ტრავმები აქვთ ზიდანსა და ფიგუს - ასეთი ფრაზები დაიბეჭდა ესპანეთის გაზეთებში. გადაჭრით საუბარი მხოლოდ რონალდოსა და მაკელელეს ტრავმებზე შეიძლება. რაც შეეხება რაულს, ის ნამდვილი პროფესიონალია და მხოლოდ იმ შემთხვევაში გავა მოედანზე, თუ ბოლომდე მზად იქნება. ფიგუსა და ზიდანის ტრავმებზე საუბარი კი იტალიაში მხოლოდ მაღრიდელთა ემპაობა ჰგონიათ. მან უნდა აეხსნა დელ ბოსკეს, რატომ ვერ მოიგო მისმა გუნდმა პრემიერ-ლიგის ბონის უკანასკნელი ტურის შეხვედრა და რატომ დაკარგა ლიდერობა. ზიდანს ზურგი სტკივა, პორტუგალიელს კი საზარდული დაეჭიმა. თვითონ ეს სიტუაცია ძალზე ადელელებით ესპანელებს: ამდენი საუბარი პრობლემაზე აქამდე არც ერთი მატჩის წინ არ ყოფილა. განა თავად დელ ბოსკე არ ამბობდა, რომ ტრავმების გამო “რეალის” მსგავსი გუნდის დასუსტება, უზარალოდ, შეუძლებელია? მოკლედ და კონკრეტულად, “იუვენტუსი” გაცილებით კარგ გუნდებაზე ხვდება დედადებულ საღამოს. ლიბის გუნდმა უკვე გაიანალა იტალიის ჩემპიონის ტიტული. უკვე აღარც იმას აქვს მნიშვნელობა, რომ იტალიის სხვა გუნდების დირექტორთა აზრით, მსაჯები სწორედ “ბეერ ქლბატონს” ეხმარებიან. ამ შემთხვევაში ისმის ლოგიკური შეკითხვა: რატომ არ ეხმარებიან მსაჯები “მილანს”, რომლის ინტერესებსაც თავად ქვეყნის პრემიერ-მინისტრი, სილვიო ბერლუსკონი იცავს? მადრიდლებს თითქმის საცადაში არაფერი აქვთ. “რეალმა”: 2:1 მოიგო და დელს ტურინში ფრედ აძლევს ხელს. თუმცა, რონალდოს არყოფნა სერიოზული დანაკლისია. თუ რაულმაც ვერ ითამაშა,

Fox Kids

ზუბედი 4:2-ა მოკულარული

“ფოქს კიდსის” თასზე, გუმინ ზუბედიდის საქალაქო შესარჩევი ტურნირის გამარჯვებულები გამოვლინდნენ. ორივე ფინალური მატჩი, გოგონებსა და ყმანელებს შორის, ერთნაირად უხეგოლიანი გამოდგა: ორივე შეხვედრა ანგარიშით 4:2 დასრულდა. ყმანელებს შორის ფინალური მატჩში “უმბა” და “კოსტანეს სახელობის გინაზია” შეხვედნენ, ზუბედიდის გამარჯვებული კოსტანეს გინაზიის გუნდი გახდა, გოგონებს შორის გამარჯვებული კი “ოლიმი”, რომელმაც ფინალში “დიოსკურიას” მოუგო, ანგარიშით 4:2.

TV-სპორტი

მოსხაბათი. 14 მაისი

- HTB + ФУТБОЛ**
- 13.00 თავისუფალი დარტყმა
- 13.15 ჩემპიონთა ლიგა. ნახევარფინალი. “ინტერი” - “მილანი”
- 14.55 ესპანეთის ჩემპიონატის მიმოხილვა
- 15.50 ფეხბურთი ა-დაბ ნ-მდე
- 16.20 საერთაშორისო ტურნირი ვალერი ლობანოვსკის თასზე. მატჩი ირანე დაავილისთვის. პირდაპირი ტრანსლაცია
- 18.25 ინგლისის ჩემპიონატის მიმოხილვა
- 19.20 თავისუფალი დარტყმა
- 19.40 დარტყმა გოლის მიმართულებით
- 19.55 იტალიის ჩემპიონატის მიმოხილვა
- 20.50 საერთაშორისო ტურნირი ვალერი ლობანოვსკის თასზე. ფინალი. პირდაპირი ტრანსლაცია
- 23.00 დარტყმა გოლის მიმართულებით
- 23.20 ჩემპიონთა ლიგა. ნახევარფინალი. “იუვენტუსი” - “რეალი” პირდაპირი ტრანსლაცია
- 1.35 ლიბერტადლორესის თასის მატჩების მიმოხილვა

- HTB + СПОРТ**
- 11.00 სინერონული ცურვა. რუსეთის ჩემპიონატი. კომბინირებული პროგრამა. პირდაპირი ტრანსლაცია
- 11.45, 15.00, 17.15, 20.00, 22.00 პრეს-ცენტრი
- 12.00, 22.15 “ოლიმპის შვილები”
- 12.05, 15.15 აგრეპია
- 12.30 პოკერი. მე-4 ნაწილი
- 13.15 საბრძოლო სამბო. რუსეთის ჩემპიონატი
- 14.00 “ვარსკვლავური სამშაბათი”
- 15.40 სპორტული ცეკვები. მსოფლიო ჩემპიონატი 10 ცეკვაში
- 16.35 საუკუნის ათლეტები. “ქალი, რომლის მსგავსიც არ არსებობს”. ზოია მორონოვა
- 17.30 ჩოგბურთი. ჰამბურგი. პირდაპირი ტრანსლაცია
- 19.00 “NHL პულსი”
- 19.10 ბოულინგი. ბარლინგტონი
- 20.15 პოკერი. მე-5 ნაწილი
- 21.00 “POWER WEEK - NHL-ის კვირა”
- 21.30 ავტობოლა. “რუსები GT”-ში
- 22.30 ჩოგბურთი. ჰამბურგი. პირდაპირი ტრანსლაცია
- 0.15 პოლილიდნები. ევროპის ჩემპიონატი. ნანტე-პეტერბურგი. შესვენებაზე (1.15) “ნოვოსტი”
- 2.00 “NHL პულსი”

- EUROSPORT**
- 11.30 სერიები. ავტომობილსპორტული ჟურნალი
- 12.00 ველორობლა. “ჯირი დ იტალია”. მე-4 ეტაპი
- 13.00 ევროგოლები. საფეხბურთო ჟურნალი
- 14.30 ფეხბურთი. სპეციალური მიმოხილვა
- 15.00 სპიდვეი. გრან-პრი
- 16.00 ჩოგბურთი. რომი. მე-3 დღე. პირდაპირი ტრანსლაცია
- 18.30 ველორობლა. “ჯირი დ იტალია”. მე-5 ეტაპი. პირდაპირი ტრანსლაცია
- 21.00 ფეხბურთი. 17 წამდგე ასაკის ფეხბურთელითა ევროპის ჩემპიონატი. ნახევარფინალი 0.00 ოთხშაბათი. საღამოს ანონსი
- 0.15 ცხენოსნობა. ერთა თასი
- 1.15 გოლფი. სპეციალური მიმოხილვა
- 2.30 აფროსნობა. იახტები
- 3.00 სპორტული თავდადასავლები ბუნებაში
- 3.30 ჩოგბურთი. რომი

უნივერსიტეტის გადლოგა დემიკო ლოლაძეს

ცნობილი ავტორი ივანე ჭავჭავიძელის სახელობის მედლით დააჯილდოეს

გუმინ 13 მაისი იყო - დღე, რომელიც ქართული ფეხბურთის ყველაზე დიდ გამარჯვებასთან ასოცირდება. უფროსი თაობის ქართველ გულშემამტკიერარს ისიც ეხსოვება, რომ სწორედ დელსელორფის ფინალს მიეძღვნა დემიკო ლოლაძის პირველი ნიგნი, უფრო სწორად ბროშურა - როგორც ამას თავად ავტორი აღნიშნავს. სწორედ ამ “ბროშურას” მოჰყვა 22 ნიგნი, რომელიც დემიკო ლოლაძემ აჩუქა ქართველ გულშემამტკიერარს. მისი უკანასკნელი ნიგნის პრეზენტაცია სულ ცოტაა ხნის წინათ, 2 მაისს შედგა. სწორედ ამ დღეს გახდა ცნობილი, რომ დემიკო ლოლაძეს, ივანე ჭავჭავიძელის სახელობის მედლით დააჯილდოებდნენ. ეს გადაწყვეტილება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დიდმა სამეცნიერო საბჭომ მიიღო და დანაპირები, სწორედ გუმინ, 13 მაისს აასრულა.

“უნივერსიტეტის პირველ კორპუსში, დემიკო ლოლაძის მეგობრები, უნივერსიტეტის პროფესორები, ფეხბურთის უზარალო გულშემამტკიერები და პრესის წარმომადგენლები გუმინ, დღის ორს საათზე შეიკრიბნენ. აქ იყვნენ უნივერსიტეტის პროფესორები ოთარ მიმინოშვილი, თემურ ზურბიძე, პარმენ მარგველაშვილი, გივი ინკურველი. ყოფილი კლავბურ-

თელები ვლადიმერ უგრეხელიძე, ვალერი ალთაბაგი. აქ იყვნენ დემიკო ლოლაძის მეგობრები, გულშემამტკიერები...

ივანე ჭავჭავიძელის სახელობის მედლით დემიკო ლოლაძეს უნივერსიტეტის რექტორმა, როინ მეტრეველმა გადასცა. ცნობილმა ავტორმა ასევე მიიღო სპეციალური სიგელი, რომელიც სპეციალურად ამ დღისთვის იქნა დამზადებული. დემიკო ლოლაძე საქართველოს განათლების სამინისტროს საშუალო სპეციალური განათლების სამმართველოს უფროსი არის, თუმცა ამ ჯილდოს მის სასმასხურთან არაფერი დაკავშირებულია. როინ მეტრეველმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ივანე ჭავჭავიძელის სახელობის მედლით, დემიკო ლოლაძეს, საქართველოს სპორტის განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის გადასცეს და რომ ეს ჯილდო, უპირ-

ველოს განათლების სამინისტროს საშუალო სპეციალური განათლების სამმართველოს უფროსი არის, თუმცა ამ ჯილდოს მის სასმასხურთან არაფერი დაკავშირებულია. როინ მეტრეველმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ივანე ჭავჭავიძელის სახელობის მედლით, დემიკო ლოლაძეს, საქართველოს სპორტის განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის გადასცეს და რომ ეს ჯილდო, უპირ-

ველს ყოვლისა, მის ნიგნებთან არის დაკავშირებული.

როინ მეტრეველმა სიტყვა უნივერსიტეტის პროფესორს, მარსელში ცნობილ ნყალბურთელს, ოთარ მიმინოშვილს გადასცა. აღმოჩნდა, რომ ივანე ჭავჭავიძელის სახელობის მედლით არ იყო ერთადერთი, რომლისთაც გუმინ დემიკო ლოლაძე დააჯილდოეს. ოთარ მიმინოშვილმა ბატონ დემიკოს კიდევ ერთი მედალი გადასცა, მედალი სახელწოდებით “პირველი”. “პირველი შემთხვევაა, როდესაც ივანე ჭავჭავიძელის მედლით, ადამიანი სპორტის სფეროში შეტანილი დამსახურებისათვის დააჯილდოვდა. აქამდე ეს პატივი საზოგადო და პოლიტიკურ მოღვაწეებს გადაეცემოდნ, ძირითადად, საზღვარგარეთის წარმომადგენლებს. სწორედ ამიტომ ვაჯილდოებთ დემიკოს ამ მედალით, რომელსაც “პირველი” ვუნოდეთ. ის ხომ პირველია...”, - განაცხადა ოთარ მიმინოშვილმა.

და კიდევ ერთი რამ: ყოველივე ეს, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობამ გამიზნულად დამთხვია 13 მაისს, თარიღს, რომელიც დემიკო ლოლაძის ბრწყინვალე ნიგნებთან და ქართული ფეხბურთის უდიდეს გამარჯვებასთან ასოცირდება.

აპლოდისმენტი დემიკო ლოლაძეს

მუსიკა 24 საათის განმავლობაში

ირაკლი მახარაძე

დაახლოებით 8-9 წლის წინათ ერთ სატელევიზიო არხზე ვიჭერდი ინდურ MTV-ს. სხვა არჩევანი არ იყო, ამიტომაც ჩემი ბავშვები მოუთმენლად ელოდნენ ამ პროგრამის დაწყებას. იქ ინდური სიმღერების გარდა ბლომად იყო თანამედროვე მუსიკის ნიმუშები და როგორც MTV-ს შეეფერება ექსტრავაგანტული ინდოელი ნამყვანიც. იგი, როგორც წესი და რიგია, თხოვდა მაყურებელს მიენერა მისთვის და მოეთხოვათ საყვარელი სიმღერა. ჩემმა გოგონებმაც არ დააყოვნეს, გაამანაშალეს უზარმაზარი ნერილი და ფაქსით გადაუგზავნეს. მალე დაიწყო პროგრამა და არ დაამყვინებდა ნამყვანის გაკვირვებული სახე, რომელსაც ვერ გავგო საიდან და რატომ წერენ ასეთი გადაკარგული ადგილიდან მას ნერილს. თუმცა, თხოვნა მუხსრულა და ბავშვები ძალზე კმაყოფილები დარჩნენ. სულ მალე შესაძლებელი გახდა ევროპული და ამერიკული MTV-ს მიღება, მაგრამ ბავშვებს ყველაზე კარგად ეს ინდური დაამახსოვრდათ.

MTV უკვე ოც წელიწადზე მეტი ხანია, რაც ეთერში გადის და მილიონობით თავყანის(ცემელი ჰყავს, რომელიც როგორც ჩანს, არასოდეს გამოიღვია, რადგან იქ ყველა თაობისათვის (განსაკუთრებით კი მოზარდებისათვის) არის მათი ასაკის შესაფერისი მუსიკა. ეს ხელსა MTV ჩვეულებრივი მუსიკალური არხი, რომელსაც სხვა მიმბაძველ-მიმდევრები გამოუჩნდნენ, თორემ ამ ორი ათეული წლის წინათ, როცა ამ არხის ჩამოყალიბებაზე ფიქრობდნენ, ბევრს სიცოცხლად არ ჰყოფნიდა ის იდეა, რომ 24 საათი განმავლობაში ერთ არხზე იტრიალებდა მუსიკა და მას მაყურებელი ეყოლებოდა. მაგრამ სექტიკოსები მოტყუებდნენ, აღმოჩნდა რომ ასეთი არხის მოყვარულნი მილიონები არიან. MTV-ის დამარსებელი რობერტ კითმანი მართალი აღმოჩნდა, როცა არხის პრეზენტაციაზე აღნიშ-

ნა: "MTV იდეალური ფორმატია დღევანდელი ახალგაზრდებისათვის, იმიტომ რომ ის აერთიანებს ორ გასართობ ფორმას, რომელზეც ისინი გაიზარდნენ: როკ-მუსიკა და ტელევიზია." მართლაც, იმ დროისათვის, როცა MTV გამოჩნდა, ამისთვის უკვე მზად იყო ის აუდიტორია, რომელსაც სახლში იყო გასართობი ჰქონდა: ტელევიზორი და როკ-მუსიკა, მაგრამ ეს ორი ფორმა საკუთარი გზით ვითარდებოდა და მათი გზები იშვიათად თუ იკვეთებოდა, თუ იყო ასეთი შემთხვევები, მათ წარმატება არ ჰქონდათ. MTV-მ ეს ორივე გააერთიანა და დაიბანდა სხვატრეტი აუდიტორია კლიპები, რომელიც აცნობდა მაყურებელს ძველ და ახალ შემსრულებელს და აგრეთვე რეკლამის როლსაც ასრულებდა.

ეს იდეა ახალი არ ყოფილა, რადგან ჯერ კიდევ მუხვი კინოს პერიოდში კინოფილმებს აჩვენებდნენ პიანინოს ან კიდევ მთელი ორკესტრის თანხლებითაც (როგორც ეს მოხდა დევიდ უორრე გრიფითის ფილმის "ერის დაბადება" (1915 წელი) ჩვენებისას). ამით ცდილობდნენ, რათა ვიზუალური მხარე უფრო გაეცხოვლებინათ და, რა თქმა უნდა, იმდროინდელი აუდიტორიისათვის ეს ეფექტური სანახაობა იყო. ფილმის გამკვების წინ კინოთეატრის მფლობელებს ურიგდებოდათ პარტიტურა, სადაც აღნიშნული იყო თუ სად რა მუსიკა უნდა დაკრულიყო, სასიყვარულო, ჩხუბის თუ დევნის ეპიზოდის შესაბამისად. პირველი ხმოვანი ფილმი "ჯახის მომღერალი" (1927) სინამდვილეში იყო მუხვი ფილმი, შუგ ჩასმული ხმოვანი, მუსიკალური ეპიზოდებით ანუ კლიპებით, როგორც ახლა ვეცხებით მას.

გასული საუკუნის 20-იან წლებში უკვე ვხვდებით კლიპების წარმოების შემთხვევებსაც. გერმანელი რეჟისორი ოსკარ ფიშინგერი იღებდა მოკლემეტრაჟიანი ფილმებს, სადაც აბსტრაქტულ-გეომეტრიული ფიგურების მოძრაობა სინქრონიზებული იყო კლასიკურ და ჯაზურ მუსიკასთან. მათ უშვებდნენ კი-

ნოთეატრებში (ჯერ გერმანიაში და შემდეგ ევროპის სხვა ქვეყნებში) სიანის წინ და ეს ფილმები რეკლამას უწევდნენ საკუთრივ მუსიკას, მათ აფორებდა და განაფორმებდა მწარმოებელ ფირმას.

40-იან წლებში გამოჩნდა მუსიკალური აპარატები, რომლებიც ე.წ. "ჯუქ-ბოქსის" მსგავსად მონეტის ჩადებით ირთებოდა და, როგორც წესი, იდეა ბარებში, რესტორნებსა და საზოგადოებრივი თავშესაფრის სხვა ადგილებში. მაგრამ "ჯუქ-ბოქსისაგან" განსხვავებით ამ აპარატებისათვის იღებდნენ ცნობილ მუსიკოსებს, მათ შორის ბიგ ჯორჯის, ლუი არმსტრონგის და სხვებს. ხანდახან ამ კლიპებში სიუჟეტისმავარცხი გაკრთოდა, მაგრამ უმთავრესად მომღერალი

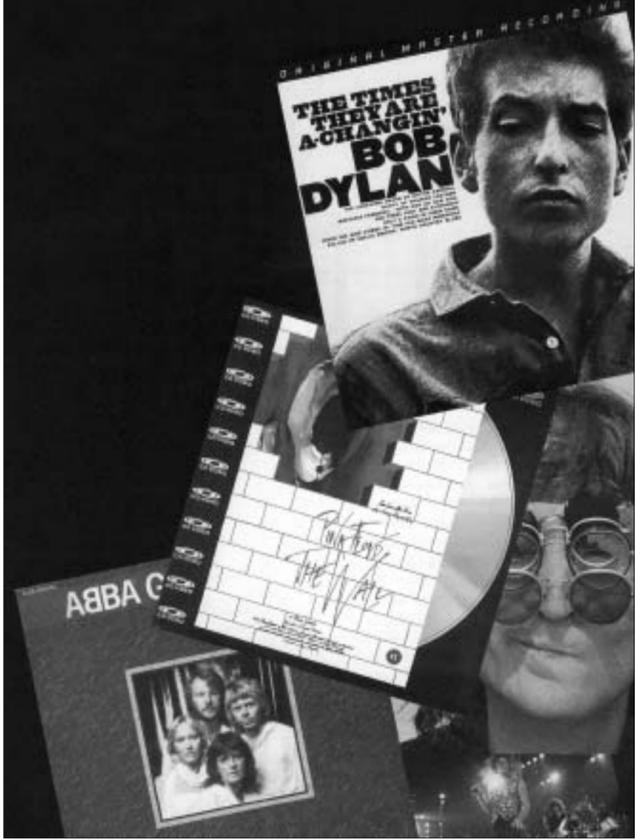
ზღვის ან ტყის ფონზე დამდგარი პირად პირ კამერაში მღეროდა. ამ აპარატებს დიდი ხნის სიცოცხლე არ ეწერათ და 50-იან წლებში არსებობა შეწყვიტეს, რადგან ეს ძალზე რთული მექანიზმი იყო, წამდაუნუმ რემონტი ესაჭიროებოდა და თანაც ტონაზე მეტს იწონდა. თუმცა, მისთვის გაკეთებულ ჩანაწერებს მაინც უშვებდნენ კინოთეატრებში ფილმების წინ და აგრეთვე ტელევიზიაში.

მომდევნო წლებში ხმის ჩამწერი კომპანიები სარეკლამო მიზნებისათვის იღებდნენ ჯგუფისა თუ შემსრულებელის სიმღერას და აჩვენებდნენ ტელევიზიის არხებზე. მაგრამ ამერიკულ აუდიტორიას მუსიკის მოსმენა ცოცხალი შესრულებით უყვარს, ამიტომაც ამ მუსიკალურ რეკლამებს უმთავრესად უშვებდნენ ევროპაში, სადაც ამერიკული როკ-ჯგუფები იშვიათად აწყობდნენ კონცერტებს, და ამიტომ ევროპულე-

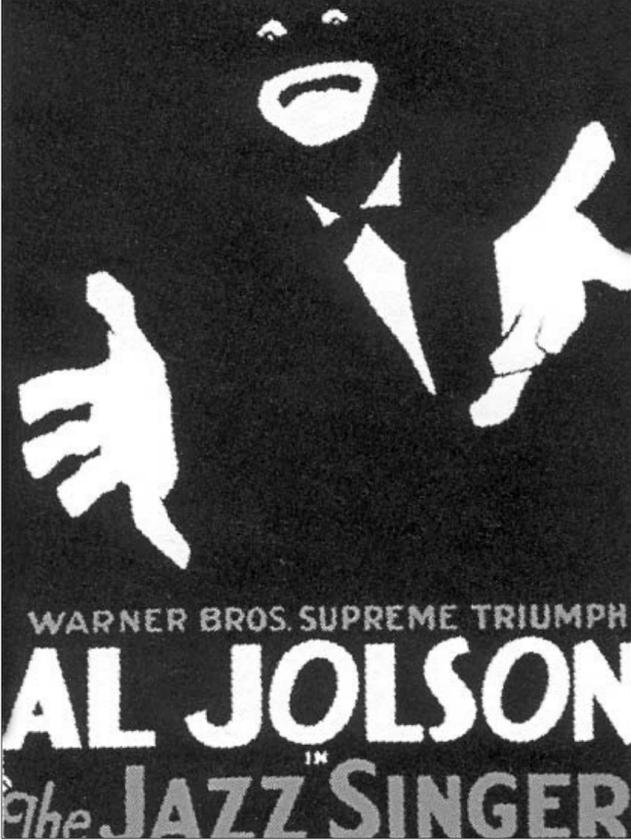
ბი მზად იყვნენ ნებისმიერი სახით მოესმინათ როკი. ამ მუსიკალურმა ვიდეორეკლამებმა წელ-წელა პოპულარულობა მოიხვეჭა, ამას დერთო კაბელური ტელევიზიების მომრავლება და ვიდეომაგნიტიფონების მასიურად შემოქმერა, სტუდიები უკვე ცდილობდნენ რათა არა მარტო სცენაზე გადაეღოთ მომღერლები, არამედ მუსიკალური და ვიზუალური მხარე ერთმანეთთან სიუჟეტურად დაეკავშირებინათ. 1975 წელს ინგლისურმა ჯგუფმა Queen-მა გამოუშვა სიმღერა Bohemian Rhapsody- ის ვიდეოკლიპი, იგი მხოლოდ ერთხელ აჩვენეს სხვატრეტი პოპულარულ გადაცემაში Top of the pops და ერთი კვირის სიმღერა მათი დისკო ინგლისში წამდვილ შედეგ იქცა. Bohemian Rhapsody ითვლება პირველ კლიპად, რომელმაც იმოქმედა დისკების გაყიდვაზე, რაც ახლა ჩვეულებრივი საქმეა. ბევრი მომღერალი სახელს ვიდეოკლიპების დღეებში იკეთებს ხოლმე, რომელიც დღე-ღამის განმავლობაში ტრიალებს MTV-ზე და სხვა არხებზე. ჩვენთანაც თითქმის იგივე ხდება ოლინდაც ბევრად უფრო მკითრე და ლოკალური მასშტაბით, მაგრამ ერთი თვეღამისაცემი გამონაკლისით, აქ, ისევე როგორც ყოფილ საბჭოთა სივრცეში, ხელოვნებასთან და მუსიკასთან მხეხრალად მყოფი სხვადასხვა უამრავი ვაიმოდელერის ვარსკვლავი აერთიანდა (საბედნიეროდ, ასევე მალე ჩაქრა). უშუალო მოწმეებისაგან მაქვს მოსმენილი, თუ რა ვთავალობით და ტანჯვით წერდა სტუდიამი ერთი საკმაოდ პოპულარული ქართველი მომღერალი სიმღერებს, როგორ ქაჩავდნენ ხმის ოპერატორები და კომპიუტერიკები" მისგან თითოეულ ნოტას, და ერთი სიმღერის ჩანერა გრძელდებოდა კვირეების მანხილზე (!) ამიტომაც, რომ ჩვენი ბევრი "ვარსკვლავი" სიმღერას მხოლოდ ფონოგრაფის ქვეშ ამჟღავნებს, რადგან სხვანაირად არც შეუძლია. ჩვენთანაც ბევრმა ვერ შეიგნო, რომ სუფრასა და სცენაზე სიმღერა ეს კარდინალურად

განსხვავებული რამაა, და მომღერლის ჩამოყალიბებისთვის მარტო ფული არ კმარა. თანაც ამას დაუმატეთ არამუნებრივი მოთმთილობა (უმდიდრესი ენერგიული ქართული მუსიკალური ფოლკლორის პატრონებს), თითქმის ერთი იმავე ავტორის მიერ დაწერილი სიმღერები, ამკარა პლაგიატია და მიიღებთ თანამედროვე ქართული ესტრადის ვარსკვლავს (ეროვნული კლიპების ავტორიანობაზე არაფერს ვამბობ). ერთი ულ "პოპსას" როცა ვუსმენ, ქართული ანეგდოტი მასხმდება: ნარკომანი ბრუნდება სახლში, მას ხვდება მისი ძალი, ნარკომანი მიეფერება და ეტყვის - **Попай, пожалуйста** - ძალი ძლივს დააღებს პირს - **лай, лай, лай**. სამწუხაროდ, ასეთი მუსიკა მსმენელს გემოვნებას უქვეითებს და არა პირიქით...

ეს, ასე ვთქვათ, ლირიკული გადახვევა იყო, რაც შეეხება MTV-ის, 70-იანი წლების ბოლოს უკვე ყველა წინაპრობა იყო ამდგავარი მუსიკალური არხის შესაქმნელად, რისი გაკეთებაც არ დააყოვნეს მორსმჭერეტელმა და გამჭრისამა ადამიანებმა. დღეს, ალბათ, ძნელია მონახო ისეთი ფანრი, როგორც მუსიკალური კლიპია, რომელიც ერთდროულად იქნება ასე პოპულარული და ექსპერიმენტალური. ვიდეოკლიპებმა დიდი გავლენა იქონია პოლიუფუნე და საერთოდ კინემატოგრაფზე, მისი სწრაფი და ნაგლეჯი მონტაჟი ამ არხზე გაზრდილ ბევრი ახალგაზრდა კინემატოგრაფისათვის ამოსავალ წერტილად იქცა, თუმცა ეს ხშირად არ ამართლებს, ასეთ რიტმს 3-5 წუთიანი კლიპი უძლებს, მაგრამ ორსათიანი ფილმი - არასოდეს. ვიდეოკლიპების შექმნაში ბევრი ცნობილი რეჟისორი მოწინააღმდეგე - მართინ სქორსენე თუ ჯონ ლენდისი, რომელიც ერთი ჩამოეთვალა. როგორც ცნობილია პოლ შრედერმა 1983 წელს აღნიშნა: "მუსიკალური ვიდეოკლიპები ყველაზე გამაჯანსაღებელი სიზაღა ხელოვნებაში, რომელიც აძლევს რეჟისორებს საშუალებას, დახვეწონ საკუთარი ვიზუალური შესაძლებლობანი".

MTV ჩანაწერების გაყიდვას უწყობს ხელს

პირველი ხმოვანი ფილმი "ჯახის მომღერალი"

Queen კონცერტზე

ცეკვის გიჟი - მორის ბაჟარი

ფილოსოფოსი გასტონ ბერჟერის ვაჟივილი მორისი, მარსელში, თავის მშობლებთან ერთად ერთ მოცუცქნულ ოთახში ცხოვრობდა და ყოველ საღამოს დევანზე წაშროლილი მოთმინებით ელოდებოდა როდის წავიდოდნენ მამამისის "აპეზარი" სტუდენტები და გაუთავებლად ფილოსოფიაზე ბაასობდნენ. მამინ, პატარა მორისს ეს "ფილოსოფია" აღნიშანებდა და ერთი სული ჰქონდა როდის დაიძინებდა. ომის შემდეგ, მორისი პარიზში გაემგზავრა ცეკვის სასწავლებლად, შემდეგ - გერმანიაში, ინგლისში და შვედეთში, სადაც ქორეოგრაფ ბირგიტ კულბერგთან სწავლობდა და იქვე დადგა ბალეტები - "გაზაფხულის სიმინდი" და "პოლირო". ამის შემდეგ კი იაპონიაში ამოყო თავი. სწორედ ცივილიზაციების ამ მრავალფეროვნებამ განსაზღვრა და გაამდიდრა მისი შემოქმედება. ცეკვის პრიორიტეტი ხომ ის გახლავთ, რომ არც თარგმანი და არც სუბტიტრები არ სჭირდება, როგორც თეატრალურ წარმოდგენას. იგი ყველა ქვეყნის და ყველა რასის წარმომადგენლებისთვის ერთნაირად გასაგებია. და ვის, თუ არა მორის ბუჟარს ძალუბს საბალეტო ხელოვნებაზე საუბარი, მას, ვინც ნახევარი საუკუნის მანძილზე ბალეტში კონცეპტუალური რეჟოლუცია მოახდინა და ბალეტი თანამედროვეობისთვის უმთავრეს ხელოვნებად დასაბა. თავისი დადგმებით მან შექმნა სამყარო, სადაც ნიცე, მალარმე, ბოდლერი და მილიერიცა ვადაცქვული, სადაც არსებობის ბედნიერებას და ტანჯვას გადმოსცემენ. წინამდებარე წერილში ბუჟარის ბალეტის შესახებ მოგვითხრობს.

"შესანიშნავი მანდარინი"

მელსაც ჟან ვილარმა მიაგნო თეატრისთვის ყურად ფილმითან, ჟანა მორისთან, მარია კაზარესთან ერთად. ლია ხელს ბორტს მიღმა აღმოჩნდა ალსაქმელი, მკაცრი, რომელიც ფართო პუბლიკისთვის იყო მიმართული.

ომის შემდეგ, როცა პარიზში ჩამოვედი, 18 წლის ვიყავი, მამის ოპერის თეატრში ბალეტის საღამოებს მხოლოდ ოთხშაბათობით მართავდნენ. მართლაც, კარგი სანახავი იყო მარკო დე კუე-ვასი ან როლან პეტი, რომელთაც "ახალგაზრდა კაცი" და "სიკვდილი" დადგეს. მაგრამ ეს საკმარისი არ იყო. 1964 წელს პირველმა დადგეი "IX სიმფონია", რომლის წარმოდგენა დიდ დარბაზშიც და ლია ცის ქვეშ ერთნაირად შეიძლებოდა. 1967 წელს შეექმნა "ანწყობი დროის მესა", რომლის წყალობით ცეკვამ ავიზიონის ცნობილ ფესტივალზე ადგილი დაიმკვიდრა.

გასაგებიც არაფერია!" ცეკვა ისევეა, როგორც აბსტრაქტული მხატვრობა, ვიზუალური მოკა და ემოცია. ან გრძობით რამეს ან ვერაფერს - ან გიყვართ ვინმე, ან არა.

როგორც ქორეოგრაფი ჯორჯ ბალანჩინი ამბობდა, მაყურებელი ელის საკუთარი ისტორიის გაგებას. პირველი სუექტაკლი რომ დადგეი პიერ ჰენრის საკმაოდ რთული მუსიკით - "მარტინე-ბაი მამაკაცის სიმფონია", რეალური ამბავი წამდვილად არ იყო, ჩემდა გასაკვირედ ყოველ საღამოს მესმოდა - "მე ვიკრად თქვენი ბალეტის შინაარსი!" და ყოველ ჯერზე სხვადასხვა ვერსიას ვისმენდი, რაც სინამდვილეში ფიქრადც კი არ გამოვილა. ბალეტის ფორმებს ერთთვის კი არ ვიხსნავ, არამედ იმათთვის, ვინც მასში საკუთარ ისტორიას ამოიცნობს და გაითავისებს.

სარკის გამოსახული მეგრძნება მეზიზღება სარკეები, მოცეკვავებზე უკეთ მას არაფერ იცნობს. სარკე, ისევე როგორც იატაკი და ძელი, მოცეკვავის-

თვის აუცილებლობაა. სარკე არასდროს ამბობს სიმართლეს და მხოლოდ იმას გვიჩვენებს რისი დანახვაც ჩვენ გვიინდა. როგორც კოკტი ამბობდა - "სანამ გამოსახულებას გვიჩვენებდეს სარკემ ცოტა ხანს უნდა იფიქროს".

სიმინდე...
თუ ცეკვას სიმინდის ნატამალი არ გააჩნია, ცეკვა აღარ არის! სიმინდე სიმართლაცა, აუცილებლობაა, ცეკვის მიზანია! ვინც რელიგიური არ არის, ისინიც კი გრძობენ სხეულის და სულის კავშირს. ღმერთის ძიება ღვთიურ საწყისთან შერწყმას ნიშნავს. როგორც ნიცე ამბობდა - "მხოლოდ ის ღმერთი მნამს, რომელმაც ცეკვა იცოდა..."

(ცეკვა ტანვარჯიში ან ვირტუოზულობის საფრევიზო არ არის, ცეკვა სინათლეა, რათა რაღაც მთავარი აღმოაჩინო მშენი.

ხელობა...
წინათ ხელობის სასწავლად ხელობის მიგზარებოდნენ ხოლმე, ხელოვნების კი ხელოვნებას კლავდნენ საკუთარი "შედეგების" შექმნით და მათზე საკუთარი ხელნერის დატოვებით. თავის დროზე არავის მოუხერია ხელი ტარებზე და პირამიდებზე! დღეს მთავარი ნაწარმოები კი არ არის, არამედ მასზე ხელის მიწერა. ზოგიერთი საბალეტო დადგმა იმიტომაც არის ნაცოდელიარი, რომ ხელოსნობის შედეგი არ არის.

ბალეტის გაფუჭება...
ბალეტში მთავარი ქორეოგრაფია კი არ არის, არამედ მოცეკვავი. საოცარი სწორედ მოცეკვავის სულის და მიწერილი სამყაროს აღმოჩენაა. როცა ნარევისათვის ან პლისეტკაისათვის ექმნი ბალეტს, ცდილობს ინტერპრეტორებს მოვახდინო და ამგვარად დაუფუჭოთ სიყვარული ბალეტში შეიძლება ინტერპრეტორებმა გადაარჩინო. ბალეტი მოცეკვავებთან და ქორეოგრაფთან ერთად იქმნება, როგ-

ორც სიყვარული. ცეკვა მოცეკვავის გარეშე არ არსებობს, როგორც სიყვარული არ არსებობს იმ პიროვნების გარეშე რომელიც გიყვარს.

სიკვდილის თემა
ჩემს დადგმებში, მართლაც, ფიგურირებს სიკვდილის თემა, 7 წლის ვიყავი, როდესაც დედა დაჯვარდა, ჩემი ორი ძმაც დაიღუპა, ბევრი საყვარელი ადამიანი დაეკარგა და ვიტყვებ: რაიმე ფასისთვის დაკარგვა დიდი შოკია და ტანჯვას იხვევს.

ბუჟარის სამყარო...
ჩემთვის ყოველი ბალეტი ერთადერთია, როგორც სიყვარულის ისტორია. როცა აფიშას ვუყურებ საკუთარ თავს კითხვას ვუსვამ - ვინ არის ბუჟარი? 50-იანი, 80-იანი თუ 2000 წლის მამაკაცი? დღეს სხვა ვარ ვიდრე წინათ. ჩემი ცხოვრება ზოგაზვის მეტი არაფერია! ერთხელ მარტა გროკოშმა მოთხრა - "ხელოვნების მიხედვით ბუჟარი და ვეროხი პიდე". როგორც კი მებრუნდება, მაშინვე ქრება. შემქმნელი თავის უკან არასდროს იხედება". რაც უფრო წინ მივინე, მით უფრო მიჩნდება მუშაობის სურვილი. ცეკვა ჩემი ცხოვრებაა და ერთადერთი სურვილი - ცეკვა! ცეკვა! ცეკვა!

ნათია ვადაძორია

თანამედროვეობიდან კლასიკამდე კლასიკა ისაა, რასაც კლასიკი სწავლობენ. თუმცა, კლასიკურია თუ თანამედროვე ბალეტი, რა მნიშვნელობა აქვს? ორივე ცეკვა და მორა. ხელა, როცა ეს სასაცილო XX საუკუნე დასრულდა შემოძლია ვთქვა, რომ თუ გასული საუკუნის ბალეტის ისტორიაში რაიმე წვლილი შევიტანე, ის გახლავთ, რომ ბალეტი ელიტარული სამრეკლოდან გამოვიტანე და ფართო მასობისთვის ხელმისაწვდომი გახდა. დიდ ხნის მანძილზე ცეკვა დაიდგებოდა იყო უგალებელყოფილი, თეატრმა კი, XVI და XVII საუკუნეებში შესაძროი, კალდერონით, მილიერით და რასინით, თავის ამოვლას მოიხერხა. XVIII საუკუნეში ახალი ელოლისოფიის, XIX-ში სოციალური რომანის

ჯერი დადგა, XX-ის მისადგომებთან - კინოსი... ცეკვა სადღა? დაიწყება... დაიწყეს ეკატერინე მედიჩის მიერ დაარსებული კომიკური ბალეტი, დაიწყეს კარო ლუი XIV ან მხოლოდ სამეფო ტელდრიში ღამის საბალეტო წარმოდგენები იმართებოდა.

ამ მივსეების შედეგი ის გახლდათ, რომ ცეკვა ხელოვნების სხვა დარგების ბორტს მიღმა აღმოჩნდა და მხოლოდ ბალეტომანიებისთვის გახდა ხელმისაწვდომი. პირველი მნიშვნელოვანი ცვლილება 1910 წელს რუსული ბალეტის გამოჩენამ გამოიწვია, პარიზის თეატრები ისევე გადაიჭრა, როგორც ერნანის წარმოდგენების დროს. რუსულმა ბალეტმა ხელოვნებაში რეჟოლუცია მოახდინა და შესაძლებელი გახდა სტრავინსკის, დიბუისის, რავლის წარმოჩენა. 1950-60 წლებში იმ გზებს ვეძებდი, რო-

ის, რაც არც ისე ნათელია... მეუბნებიან ხოლმე: "შენი ბალეტის სანახავად მოვედი, მაგრამ ვერაფერი გავიგე". ამაზე ვგასუბობ: "კი მაგრამ

